

MIERZENIE I MONITOROWANIE ZASOBOOSZCZĘDNOŚCI

Wszystko, czego używamy, zawiera zasoby naturalne - od telefonów przez meble aż po żywność. Europejski model konsumpcji nie jest już jednak zrównoważony. Europejczycy zużywają zasoby średnio dwa razy szybciej, niż nasza planeta jest w stanie je odnowić. Dotyczy to zasobów mineralnych (jak metale), ale i przyrody ożywionej (na przykład ekosystemów).

Europa konsumuje też więcej zasobów niż reszta świata. Wśród 20 państw, na które przypada 75% globalnej konsumpcji materiałów, spory udział mają właśnie kraje europejskie [1].

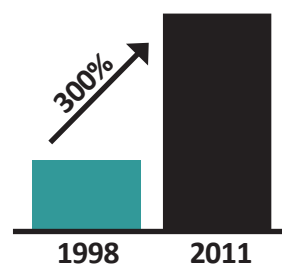
Wraz z rozwojem światowej populacji starającej się dorównać europejskiemu standardowi życia zapotrzebowanie na topniejące zapasy surowców jeszcze wzrośnie. Jeśli Europa chce zmniejszyć swoją zależność importową, nie nadwyrażając jednocześnie możliwości planety, musi ograniczyć poziom bezwzględnej konsumpcji zasobów naturalnych.

JAKA JEST SYTUACJA?

UE jest silnie uzależniona od importu zasobów naturalnych. Wiele z nich ma krytyczne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania gospodarki. Mimo publikacji szeregu dokumentów strategicznych, w tym planu działania Komisji Europejskiej [3], UE nie zaproponowała jak dotychczas żadnych konkretnych rozwiązań w zakresie zasobooszczędności.

Uniezależnianie zużycia zasobów od PKB rzekomo już się dokonuje w Europie [5]. Wskaźnik „produktywności zasobów” opiera się jednak na krajowej konsumpcji materiałów (DMC), która nie bierze pod uwagę wpływu wydobycia surowców przed ich zaimportowaniem do UE. Gdyby tych samych wyliczeń dokonywano na podstawie wskaźnika użycia surowców (RMC), czy lepiej całkowitej konsumpcji materiałów (TMC), obraz sytuacji wyglądałby inaczej [6]. Jeśli przyjrzymy się wskaźnikowi TMC, okaże się, że Europa zużywa ponad dwa razy więcej surowców, niż sugeruje to DMC [7].

W EUROPIE
PONOWNIE
UŻYWA SIĘ **LUB**
PRZETWARZA
TYLKO
40%
MATERIAŁÓW [4]

RZECZYWISTE
CENY
ZASOBÓW
WZROSŁY O
300%
OD 1998 ROKU [2]

4 TYLU WSKAŹNIKÓW POTRZEBA POZA TMC DO MIERZENIA OCHRONY ZASOBÓW

ZIEMIA

WĘGIEL

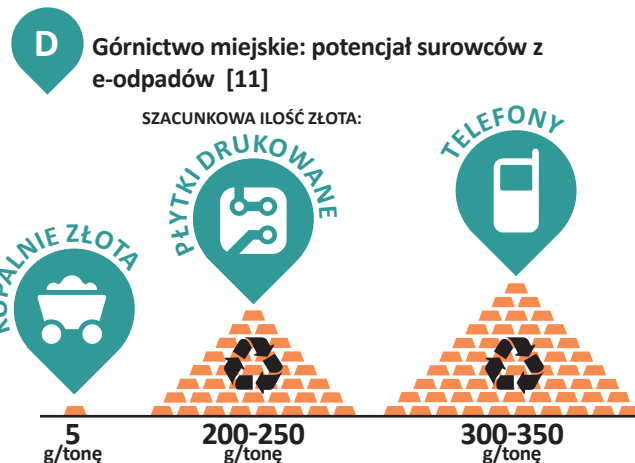
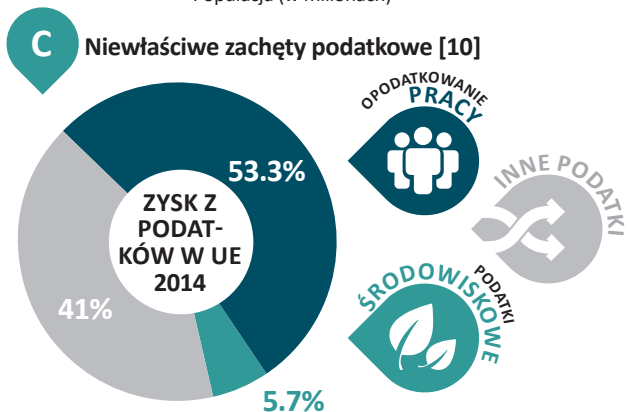
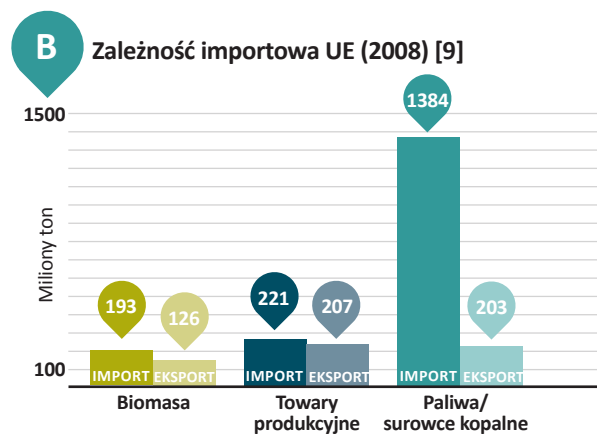
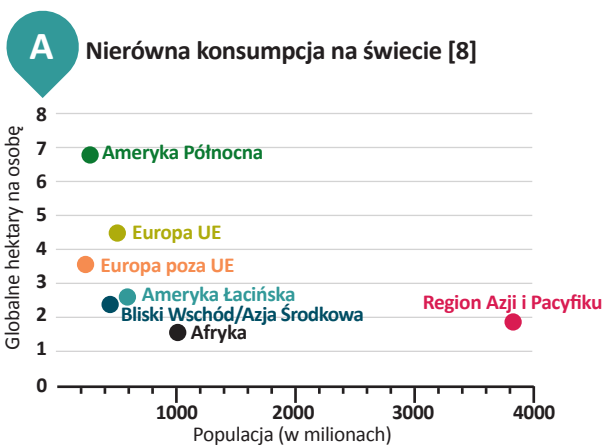
WODA

BIORÓŻNO-
RODNOŚĆ

Trzeba jednak pamiętać, że zwiększanie zasobooszczędności nie jest równoznaczne z ograniczaniem nadmiernej konsumpcji zasobów naturalnych w kategoriach bezwzględnych, ani też nie odnosi się do problemu wpływu wydobycia zasobów na środowisko. Pełne przedstawienie kwestii zużycia zasobów wymaga wyznaczenia bezwzględnych celów redukcji konsumpcji oraz wykorzystania trzech, obok TMC, wskaźników konsumpcji (węgiel, woda i ziemia) i czwartego wskaźnika ochrony bioróżnorodności, które pozwolą na poprawne zmierzenie skutków wydobycia surowców.

FAKTY I LICZBY

STUDIA PRZYPADKU

Od 2003 roku **JAPONIA** używa dwóch kluczowych wskaźników do mierzenia poziomu użycia zasobów. Pierwszym jest „produktywność zasobów” obliczana jako stosunek PKB do bezpośrednich nakładów materiałowych (DMI). W tym zakresie kraj wyznaczył sobie cel 40% poprawy do roku 2010, przyjmując rok 2000 jako punkt odniesienia. Drugi to cyrkulacja zasobów wyrażana jako udział ponownie użytych materiałów w całkowitej puli użytych materiałów (bezpośrednie nakłady materiałowe + ponownie użyte materiały). Tu również Japonia ustaliła cel 40% poprawy do roku 2010 odnośnie sytuacji z 2000 roku. Od 2010 roku prowadzone są badania, które mają uzasadnić wykorzystanie TMC jako wskaźnika obejmującego strumienie ukryte [12].

W 12 planie pięcioletnim (2011-2015) **CHINY** postawiły przed sobą zadanie poprawienia produktywności zasobów o 15%. Jest to główny wskaźnik, którego używa się do mierzenia postępów we wdrażaniu gospodarki o obiegu zamkniętym w tym kraju [13].

ZALECENIA POLITYCZNE

- Wyznaczenie wiążącego minimalnego celu 30% poprawy produktywności zasobów w UE do 2030 roku w porównaniu z poziomami z 2010 roku w oparciu o PKB i użycie surowców (RMC), które jest głównym wskaźnikiem rozwoju zasobooszczędności
- Opracowanie zharmonizowanej metodologii dokumentującej całkowitą konsumpcję materiałów (TMC) na poziomie unijnym i krajowym
- Wyznaczenie długoterminowego (2050 rok) wskaźnikowego celu 50% poprawy produktywności zasobów w oparciu o TMC
- Opracowanie zestawu kluczowych wskaźników wraz ze

- zharmonizowanymi metodologiami obliczeń dla śladu gruntowego, wodnego i węglowego oraz wskaźnika ochrony bioróżnorodności, a także ustalenie celów bezwzględnej redukcji powiązanych oddziaływań na lata 2030 i 2050
- Ustanowienie wymogu mierzenia wszystkich powyższych wskaźników w ramach oceny skutków polityki UE oraz włączenie ich do Semestru Europejskiego
- Wyważenie opodatkowania użycia zasobów w stosunku do nakładu pracy w celu pobudzenia rozwoju zasobooszczędnych modeli biznesowych

DALSZE INFORMACJE

Komisja Europejska – http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/index_en.htm
 Friends of the Earth Europe – www.foeurope.org/resource-use
 Seri – <http://seri.at/en/resource-use>